



Міністерство освіти і науки України

Державний заклад  
«Південноукраїнський національний педагогічний  
університет імені К. Д. Ушинського»  
кафедра політичних наук і права  
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ  
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА  
ДЕРЖАВА:  
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ  
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД  
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ  
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»  
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА  
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА  
КОНФЕРЕНЦІЯ  
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:  
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ  
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

*30 квітня 2026 року*



**м. Одеса**

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського  
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

**Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів :** матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

*Рецензенти:*

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

***Організаційний комітет конференції:***

**Наумкіна С. М.** – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

**Музиченко Г. В.** – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

**Гедікова Н. П.** – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

**Проноза І. І.** – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

**Каменчук Т. О.** – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

**Таску-Ставре М.** – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

**Хевцуріані А.** – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

*Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.*

## ЗМІСТ

### СЕКЦІЯ 1. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ І ПРОЦЕСИ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ, МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

<b>Бутирін Євген</b>	МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ МЕРЕЖІ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	14
<b>Барановський Фелікс, Проноза Інна Горобець Василь</b>	ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРЕДСТАВНИЦЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ ВИКЛИКІВ	18
	ТРАНСФОРМАЦІЯ ГРОМАДСЬКИХ ІНІЦІАТИВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВОЛОНТЕРСТВО ТА САМООРГАНІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛІЗАЦІЇ	21
<b>Дмитрашко Світлана, Пештерєва Ольга</b>	ПОПУЛІЗМ І ПОЛІТИЧНА ПОЛЯРИЗАЦІЯ ЯК ВИКЛИКИ ДЕМОКРАТИЧНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ЛАНДШАФТУ	23
<b>Железков Андрій</b>	СИНТЕЗ АНТИДЕМОКРАТИЧНИХ ПРАКТИК: СТРАТЕГІЇ ВНУТРІШНЬОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ ТА ЗОВНІШНЬОЇ ЕКСПАНСІЇ В ХХІ СТОЛІТТІ	27
<b>Завгородня Юлія</b>	ЦИФРОВЕ ВОЛОНТЕРСТВО ТА ІТ-АРМІЯ ЯК НОВІ СУБ'ЄКТИ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ	30
<b>Каприця Роман</b>	ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ ПОЛІТИЧНИХ ЕЛІТ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ	33
<b>Кміта Н., Сенюк О.</b>	ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	36
<b>Кобець Юлія</b>	БЛОКЧЕЙН ЯК ІНСТРУМЕНТ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: ПОТЕНЦІАЛ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ	40
<b>Колеснік Маргарита</b>	БРОНЮВАННЯ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК МЕХАНІЗМ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У 2026 РОЦІ	43
<b>Колодяженський В.</b>	ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ	46
<b>Косенко Микола</b>	ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ Е-ДЕМОКРАТІЇ: ДОСВІД ФРН ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ	49
<b>Краснопольська Тетяна</b>	ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	52
<b>Лисенко Юлія</b>	ІНСТИТУЦІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	55
<b>Ломака Іванна</b>	ФЕНОМЕН ПОЛІТИЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ	58
<b>Малашенко Людмила</b>	ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ	61

життя. 2025. С. 120-124. <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2025.1.9>

2. Скрипнюк О. О. Сучасний авторитарний режим: характерні риси та прояви. *Journal «ScienceRise: Juridical Science»*. 2020. № 2 (12). С. 18-23. <https://doi.org/10.15587/2523-4153.2020.210869>

3. NEW REPORT: Election Manipulation and Armed Conflict Drove 18th Consecutive Year of Decline in Freedom. 2024. *Freedom House*. <https://freedomhouse.org/article/new-report-election-manipulation-and-armed-conflict-drove-18th-consecutive-year-decline>

4. Schedler A. *Electoral Authoritarianism: The Dynamics of Unfree Competition*. Boulder : Lynne Rienner Publishers, 2006. 267 p.

**Завгородня Ю. В.,**

доктор політичних наук, доцент,  
професор кафедри політичних теорій,  
Національний університет «Одеська юридична академія»  
м. Одеса, Україна

## **ЦИФРОВЕ ВОЛОНТЕРСТВО ТА ІТ-АРМІЯ ЯК НОВІ СУБ'ЄКТИ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ**

Сучасні збройні конфлікти характеризуються глибокою трансформацією форм і методів ведення війни, що зумовлено стрімким розвитком цифрових технологій. У цьому контексті особливої уваги набувають нові суб'єкти, які діють у кіберпросторі, зокрема цифрові волонтери та ІТ-армія. Їхня активність стала невід'ємною складовою спротиву в умовах російсько-української війни, демонструючи ефективність мережевої самоорганізації громадян.

Актуальність теми також визначається розмиванням традиційних меж між цивільним населенням і учасниками бойових дій. ІТ-армія виступає прикладом новітньої форми участі громадян у війні, де ключову роль відіграють цифрові навички, доступ до інформації та здатність до швидкої координації. Це породжує нові виклики для правового регулювання, зокрема щодо визначення статусу таких учасників і дотримання норм міжнародного гуманітарного права.

Крім того, дослідження цифрового волонтерства та ІТ-армії є важливим для розуміння еволюції гібридних війн, у яких інформаційний та кіберпростір стають стратегічними аренами протистояння. Узагальнення українського досвіду дозволяє не лише оцінити ефективність цих форм участі, але й окреслити

перспективи їх використання у зміцненні національної безпеки та стійкості держав у майбутньому.

Так, «попри надзвичайно складні обставини, Україна демонструє здатність швидко адаптуватися до змін і оперативно реагувати на нові потреби, впроваджуючи актуальні цифрові рішення для підтримки населення, зміцнення стійкості та прискорення відбудови»[1].

Відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність» «волонтерська діяльність - добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги»[3]. В свою чергу «цифрове волонтерство» варто розуміти, як дистанційна допомога з використанням інтернету, що охоплює протидію дезінформації, кібербезпеку, SMM, переклади та навчання.

Тому, основні напрямки цифрового волонтерства можна виділити такі, як: інформаційна та кібербезпека (протидія дезінформації, блокування ворожих ресурсів, навчання кібергігієні); технічна підтримка (створення сайтів, адміністрування баз даних, налаштування ПЗ для громадських організацій); контент та SMM (ведення сторінок у соцмережах для зборів, написання текстів, переклади, графічний дизайн); аналітика та OSM (обробка даних, картографування, пошук інформації з відкритих джерел (OSINT); онлайн-навчання (навчання цифровій грамотності та надання психологічної/юридичної підтримки онлайн).

Однак, умови російсько-української війни продемонстрували, що в сучасному протистоянні варто виділити таке поняття, як ІТ-армія. Цифрове волонтерство — це добровільна, соціально спрямована діяльність, що здійснюється дистанційно через мережу Інтернет. Воно розглядається як інструмент зміцнення громадянського суспільства та соціальної підтримки в умовах криз. ІТ-армія — це унікальне світове явище «краудсорсингової волонтерської наступальної кіберсили», яка функціонує як децентралізована мережа добровольців під стратегічною координацією державних інституцій.

Так, цифрове волонтерство фокусується на «інформаційному опірі» та цифровій грамотності населення. Натомість ІТ-армія виконує роль «складного адаптивного механізму», що доповнює можливості державних спецслужб у кіберпросторі. Обидва явища демонструють розмивання кордонів між цивільним і військовим секторами в цифрову епоху.

У зв'язку з цим варто підтримати думку авторського колективу, Івашової Л. М., Жовнірчика Я. Ф., Кудряшова Р. О., де волонтерство як феномен громадської та народної дипломатії є важливим чинником забезпечення національної безпеки. Воно сприяє не лише зміцненню обороноздатності

держави, а й забезпеченню соціальної стабільності, розвитку кібербезпеки та посиленню міжнародної підтримки. У складних умовах сучасного світу волонтерство постає одним із ключових інструментів, що об'єднує громадян, зміцнює національну єдність і дає змогу ефективно протистояти як зовнішнім, так і внутрішнім загрозам[4].

Узагальнюючи викладене, доцільно констатувати, що цифрове волонтерство та IT-армія виступають якісно новими формами громадянської участі у забезпеченні національної безпеки в умовах трансформації сучасних збройних конфліктів. Їх поява зумовлена розвитком цифрових технологій і зміщенням значної частини протистояння у кібер- та інформаційний простір. Цифрові волонтери забезпечують інформаційний супровід, протидію дезінформації, підвищення цифрової грамотності населення та підтримку соціальної стійкості, тоді як IT-армія виконує більш складні завдання у сфері кібероперацій, доповнюючи функціонал державних інституцій. Водночас обидва явища засвідчують ефективність мережевої самоорганізації суспільства та формування нових моделей взаємодії між державою і громадянами, що ґрунтуються на довірі, швидкості комунікації та спільній відповідальності за безпековий простір.

Разом із тим, активізація таких форм участі актуалізує низку теоретико-правових і практичних викликів, пов'язаних із визначенням правового статусу учасників цифрового спротиву, дотриманням норм міжнародного гуманітарного права та забезпеченням належного рівня координації їх діяльності. Подальше осмислення українського досвіду цифрового волонтерства та IT-армії дозволяє розглядати їх як важливі елементи гібридної війни та складові механізму зміцнення національної стійкості. У цьому контексті волонтерство загалом, набуває значення не лише інструменту соціальної підтримки, але й чинника громадської та народної дипломатії, що сприяє консолідації суспільства, посиленню міжнародної підтримки та формуванню позитивного іміджу держави на глобальному рівні.

### Література:

1. Завгородня Ю. В. Політика цифровізації органів місцевого самоврядування в період воєнного стану. *Держава і право. Зб. наук парц.* Вип. 98. 2025. URL: <https://derzhava-i-pravo.com.ua/articles/98-313.pdf>
2. Кривенко Ю. В. Іт-відносини та волонтерський рух в Україні / Ю. В. Кривенко // *Часопис цивілістики : наук.-практ. журн. / редкол.: С. В. Ківалов (голов. ред.), Є. О. Харитонов (заст. голов. ред.), К. Г. Некіт (відп. секр.) [та ін.]*. Одеса, 2017. Вип. 26. С. 56-59.

3. Про волонтерську діяльність : Закон України від 19 квіт. 2011 р. № 3236-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. № 42. С. 435.

4. Івашова Л. М., Жовнірчик Я. Ф., Кудряшов Р. О. Волонтерство як феномен розвитку громадської та народної дипломатії задля забезпечення національної безпеки // Державне управління. 2024. № 18. URL: [file:///C:/Users/38096/Downloads/Inv+18-2024\\_St19.pdf](file:///C:/Users/38096/Downloads/Inv+18-2024_St19.pdf)

**Каприця Р. О.,**  
аспірант кафедри політичних теорій  
Національний університет «Одеська юридична академія»,  
м. Одеса, Україна

## **ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ ПОЛІТИЧНИХ ЕЛІТ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ**

У сучасних умовах розвитку України комунікативні стратегії політичних еліт набувають визначального значення для забезпечення ефективної взаємодії між владою та суспільством, формування публічної довіри й підтримання суспільної стійкості. Стрімка цифровізація політичного простору та зростання ролі соціальних мереж суттєво трансформують характер політичної комунікації, переводячи її з традиційних медійних форматів у площину постійної інтерактивної взаємодії. Водночас ці процеси супроводжуються новими викликами, зокрема емоціоналізацією політичних повідомлень, поширенням дезінформації та спрощенням політичного дискурсу.

Особливої актуальності дослідження комунікативних стратегій політичних еліт набуває в умовах воєнного стану та триваючої широкомасштабної війни, коли політична комунікація виконує функції суспільної консолідації, мобілізації ресурсів і зміцнення міжнародної підтримки держави. За таких обставин ефективність комунікативних стратегій безпосередньо впливає на рівень національної стійкості та здатність держави протидіяти зовнішнім загрозам. Це зумовлює необхідність комплексного аналізу трансформації політичної комунікації в сучасному українському контексті.

Якщо на попередніх етапах незалежності основними каналами політичного впливу виступали традиційні медіа, передусім телебачення, то в умовах цифровізації дедалі більшого значення набули соціальні мережі, цифрові

## Наукове видання

**Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів** : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції